

VENDIM
Nr. 60, datë 21.9.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese

Sokol Berberi anëtar i “ “

Vitore Tusha anëtare e “ “

Altina Xhoxhaj anëtare e “ “

Fatmir Hoxha anëtar i “ “

Gani Dizdari anëtar i “ “

Besnik Imeraj anëtar i “ “

Fatos Lulo anëtar i “ “

Vladimir Kristo anëtar i “ “

me sekretare Edmira Babaj, në datën 09.06.2015 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 24 Akti, që i përket:

KËRKUES: Vasil (Sadedin) Xhaferi

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Krenar Rugji, Telo Rushiti, Partizan Ballaci, Martin Kendezi, Agim Halili, Beqir Tershalla, Qerim Dervishi, Koço Jano, Jasim Cuni, Bilbil Halili, Vangjel Xhaferi, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr. 1223, datë 22.12.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë, nr. 162, datë 25.04.2007 të Gjykatës së Apelit Gjrokastër dhe nr. 00-2014-3533, datë 09.12.2014 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42 dhe 131/f të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”; nenet 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Vladimir Kristo, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuësit, që është shprehur për pranimin e kërkesës, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Në datën 29.04.2005 kërkuësi Vasil (Sadedin) Xhaferi ka lidhur një aktmarrëveshje nr. 592 kol., nr. 2680 rep. me subjektet e interesuara, Krenar Rugji dhe Telo Rushiti, sipas së cilës në këmbim të një detyrimi prej 1 milion lekësh do të përfitonte një sipërfaqe trualli prej 75 m², si dhe një sipërfaqe lokali prej 24 m² që do të dilte nga ndërtimi.

2. Subjektet e interesuara Krenar Rugji dhe Telo Rushiti i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë me kërkesëpadi me objekt, ndër të tjera, konstatimin e pavlefshmërisë absolute të deklaratës noteriale (aktmarrëveshje) nr. 2680 repertori, datë 29.04.2005 dhe kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme. Me vendimin nr. 1223, datë 22.12.2006, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë, ndër të tjera, ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë, konstatimin e pavlefshmërisë absolute të deklaratës noteriale nr. 592 kol, nr. 2680 rep. të datës 29.04.2005, të lidhur me kërkuësin, si dhe zgjidhjen e pasojave, detyrimin e subjekteve të interesuara t'i paguajnë kërkuësit të gjitha shpenzimet e bëra dhe të përcaktuara në deklaratë. Ky proces është zhvilluar në mungesë të kërkuësit.

3. Kundër këtij vendimi kanë bërë ankim subjektet e interesuara, Krenar Rugji dhe Telo Rushiti, dhe Gjykata e Apelit Gjrokastër, me vendimin nr. 162, datë 25.04.2007, ndër të tjera, ka vendosur ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Shkallës së Parë si më poshtë: konstatimin e

pavlefshmërisë absolute të aktmarrëveshjes nr. 592 kol, nr. 2680 rep. të datës 29.04.2005 dhe kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme. Edhe ky proces është zhvilluar në mungesë të kërkuetit.

4. Kërkueti ka pretenduar se nuk i është komunikuar vendimi nr. 162, datë 25.04.2007 i Gjykatës së Apelit Gjirokastrë dhe se dëftesa e komunikimit nr. 207 akti e datës 21.05.2007 për njoftimin e këtij vendimi nuk është firmosur prej tij. Në këto rrethana ai i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë, e cila, me vendimin nr. 23-2011-1642 (990), datë 05.09.2011, ka vendosur konstatimin e pavlefshmërisë së dëftesës së komunikimit së lartpërmendur, duke e rivendosur kërkuetin në afat për të ushtruar të drejtën e rekursit kundër vendimit nr. 162, datë 25.04.2007 të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë.

5. Gjykata e Apelit Gjirokastrë, me vendimin nr. 502, datë 22.11.2011, ka lënë në fuqi vendimin e mësipërm të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë.

6. Pas rivendosjes në afat, kërkueti ka ushtruar të drejtën e rekursit ndaj vendimit nr. 162, datë 25.04.2007 të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi), me vendimin nr. 00-2014-3533, datë 09.12.2014 ka vendosur mospranimin e rekursit, pasi nuk përmbante shkaqe nga ato që parashikon neni 472 i KPC-së.

II

7. **Kërkueti** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) duke kërkuar shfuqizimin e vendimeve objekt shqyrtimi me pretendimin se këto vendime i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtëtimet e mëposhtme:

7.1 Është cenuar e drejta për t'u dëgjuar në gjykatë. Mosnjoftimi efektiv mbi procesin gjyqësor i ka cenuar kërkuetit të drejtën e mbrojtjes në drejtëtim të parimit të barazisë së armëve dhe atij të kontradiktoritetit. Padijenja për zhvillimin e proceseve gjyqësore ka qenë rrjedhojë e mosnjoftimit të kërkuetit, e vërtetuar kjo edhe nga vendimet gjyqësore që kanë deklaruar të pavlefshme dëftesën e komunikimit, si dhe nga fakti se gjatë kësaj periudhe kohe kërkueti ka qenë jashtë Shqipërisë.

7.2 Është cenuar standardi i arsytimit të vendimeve gjyqësore, pasi vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit pa paraqitur arsyet për këtë qëndrim. Gjykata e Lartë ishte në dijeni të të dyja vendimeve që kishin vendosur pavlefshmërinë e dëftesës së komunikimit, e cila vërtetonte se kërkueti nuk kishte pasur dijeni për proceset e zhvilluara ndaj tij, arsye për të cilën çështja duhet të kalonte për shqyrtim në seancë plenare.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për të marrë pjesë në gjykim

8. Kërkueti pretendon se ai nuk ka qenë në dijeni të proceseve gjyqësore të zhvilluara për shkak të mosnjoftimit të tij. Si pasojë e mospjesëmarrjes së kërkuetit në gjykim, atij i është cenuar e drejta për t'u dëgjuar, si dhe e drejta e mbrojtjes e lidhur me respektimin e parimeve të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit.

9. Gjykata në jurisprudencën e saj konstante ka përcaktuar disa standarde kushtetuese, të cilat janë të lidhura nga pikëpamja organike dhe funksionale me njëra-tjetrën në mënyrë të tillë që cenimi i njërit standard ndikon në mënyrë të pashmangshme në cenimin e të tjerave. Konkretisht, e drejta për t'u njoftuar për një gjykim dhe pjesëmarrja në të është e lidhur me vendimmarrjen e gjykatës, e cila ndikon drejtpërsëdrejti mbi të drejtat subjektive ose interesat e ligjshme të individit. Pra, e drejta për t'u njoftuar për të marrë pjesë në gjykim, u paraprin të drejtave të tjera, pasi nëse pala ndërgjyqëse nuk njoftohet për datën dhe orën e seancës, ajo detyrimisht do të gjendet në pamundësi objektive për të ushtruar të drejtat që i garantohen nga neni 42 i Kushtetutës, në kuadrin e një procesi të rregullt ligjor. Nga ana tjetër, e drejta për të marrë pjesë në gjykim krijon të njëjtat mundësi për të paraqitur prova dhe argumente në mbrojtje të interesave vetjakë në raport me palën kundërshtare (*shih vendimet nr. 31, datë 26.05.2014; nr. 18, datë 23.04.2013; nr. 34, datë 25.07.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Në këtë aspekt, në jurisprudencën kushtetuese e drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk është konsideruar si një e drejtë formale, ku palëve t'u garantohet thjesht prania fizike gjatë procesit civil, përkundrazi duhet që gjykata gjatë gjykimit t'u japë mundësi të barabarta palëve, në përputhje me legjislacionin procedural, për të paraqitur argumente dhe prova në mbrojtje të interesave të tyre. Edhe parimi i kontradiktoritetit, i parë në këndvështrimin e barazisë së armëve në procesin civil, është një evolucion logjik i së drejtës së palës për të marrë pjesë në gjykim dhe për t'u trajtuar në mënyrë të drejtë dhe të barabartë nga një gjyqtar (arbitër) i drejtë dhe i paanshëm, i cili u garanton të dyja palëve të njëjtat mundësi për të shpalosur provat dhe argumentet e tyre. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve në gjykimin civil, atëherë argumentet e njërës palë do të prevalonin mbi argumentet e palës së cenuar dhe, për rrjedhojë, e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të zhvishet nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 31, datë 26.05.2014; nr. 18, datë 23.04.2013; nr. 34, datë 25.07.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Nga ana tjetër, Gjykata në praktikën e saj ka pranuar se në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës individ i mund t'i drejtohet asaj për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, pasi të ketë shterur të gjitha mjetet juridike. Shterimi i mjeteve juridike nënkupton që ankuesi duhet të shfrytëzojë në rrugë normale mjetet juridike, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete (*shih vendimet nr. 28, datë 23.06.2011; nr. 27, datë 20.06.2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Mjetet ligjore shterojnë kur në varësi të rrethanave të çështjes rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimet nr. 28, datë 23.06.2011; nr. 15, datë 18.04.2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Shterimi i mjeteve përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuesi, i cili para se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet ligjore të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura (*shih vendimet nr. 28, datë 23.06.2011; nr. 1, datë 19.01.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në rastin objekt shqyrtimi Gjykata vëren se nga vendimi nr. 1223, datë 22.12.2006 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë rezulton se kërkuesi ka pasur dijeni për procesin gjyqësor dhe pa shkak ligjor nuk është paraqitur në gjykim. Edhe nga vendimi nr. 162, datë 25.04.2007 i Gjykatës së Apelit Gjyrokastër rezulton se gjykimi është zhvilluar në mungesë të kërkuesit. Gjithashtu, Gjykata vëren se gjatë procesit gjyqësor të rivendosjes në afat kërkuesi nuk ka ngritur asnjë pretendim lidhur me mospasjen dijeni të procesit gjyqësor. I vetmi pretendim i kërkuesit ka qenë se dëftesa e komunikimit të vendimit nr. 162, datë 25.04.2007 të Gjykatës së Apelit Gjyrokastër është e falsifikuar. Ky fakt vërtetohet nga vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë, nr. 23-2011-1642 (990), datë 05.09.2011, i lënë në fuqi nga vendimi nr. 502, datë 22.11.2011 i Gjykatës së Apelit Gjyrokastër. Nga këto dy vendime rezulton se dëftesa e komunikimit nr. 207 akti, e datës 21.05.2007 të vendimit nr. 162, datë 25.04.2007 nuk është firmosur prej kërkuesit. Për këtë arsye kërkuesi është rivendosur në afat për të ushtruar rekurs ndaj vendimit nr. 162, datë 25.04.2007 të Gjykatës së Apelit Gjyrokastër.

13. Gjykata, gjithashtu, konstaton se në rekursin e ushtruar nga kërkuesi, ky i fundit nuk ka pretenduar cenimin e së drejtës për t'u dëgjuar nga gjykata, por ka ngritur disa pretendime të tjera, të cilat lidhen me pabazueshmërinë në fakte dhe në ligj të vendimeve të gjykatave dhe zhvillimin e gjykimeve pa praninë e bashkëpronarëve të tjerë.

14. Për pasojë, Gjykata arrin në përfundimin se kërkuesi lidhur me pretendimin për cenimin e së drejtës për të marrë pjesë në gjykim jo vetëm nuk ka shteruar mjetet juridike në dispozicion për t'u drejtuar kësaj Gjykate, por nuk ka paraqitur asnjë argument për të mbështetur këtë pretendim. E vetmja e drejtë e cenuar nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, mosnjohimi i vendimit nr. 162, datë 25.04.2007 të Gjykatës së Apelit Gjyrokastër, është korrigjuar nëpërmjet rivendosjes në afat. Prandaj Gjykata çmon se pretendim i kërkuesit për cenimin e së drejtës për të marrë pjesë në gjykim është haptazi i pabazuar.

B. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor

15. Kërkuesi pretendon se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka cenuar standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi ka vendosur mospranimin e rekursit pa argumentuar arsyet e

këtij qëndrimi. Sipas kërkuessit, edhe pse Gjykata e Lartë ishte në dijeni të të dyja vendimeve që kanë vendosur pavlefshmërinë e dëftesës së komunikimit, ajo nuk e ka kaluar çështjen për shqyrtim në seancë plenare.

16. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se, bazuar në nenin 480 të KPC-së, është në kompetencë të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) të analizojë dhe të vlerësojë nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Në rast se Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, atëherë është në kompetencën e saj të vendosë mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore. Po në këtë drejtim, Gjykata ka theksuar se vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit të Gjykatës së Lartë për mospranimin e rekursit vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 19, datë 19.07.2005; nr. 22, datë 06.06.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Bazuar në standardet e mësipërme, Gjykata në rastin në shqyrtim nuk konstaton cenim të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nga vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë. Ky i fundit, në përputhje me kompetencat e tij ligjore, pasi ka marrë në shqyrtim shkaqet e paraqitura në rekurs i ka dhënë përgjigje kërkuessit se ato nuk përmbushin kushtet e nenit 472 të KPC-së.

18. Edhe për sa i përket arsyetimit të kufizuar të vendimeve të dhomës së këshillimit, Gjykata ka vlerësuar tashmë se kërkesat e një procesi të rregullt ligjor mund të plotësohen edhe me një arsyetim të kufizuar të këtyre vendimeve (*shih vendimet nr. 36, datë 26.07.2011; nr. 34, datë 12.07.2013; nr. 6, datë 10.02.2014; nr. 17, datë 24.03.2014; nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Në kushtet kur nuk ka pretendime të natyrës kushtetuese, ky arsyetim i vendimeve të Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi është i mjaftueshëm për të arritur në përfundimin se procesi i zhvilluar ka qenë i rregullt nga pikëpamja kushtetuese.

19. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuessit për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor janë të pabazuara dhe, për pasojë, kërkesa e tij duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “P”, dhe 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Sokol Berberi, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Vladimir Kristo, Fatos Lulo, Besnik Imeraj